

REMEDIES FOR TORTS

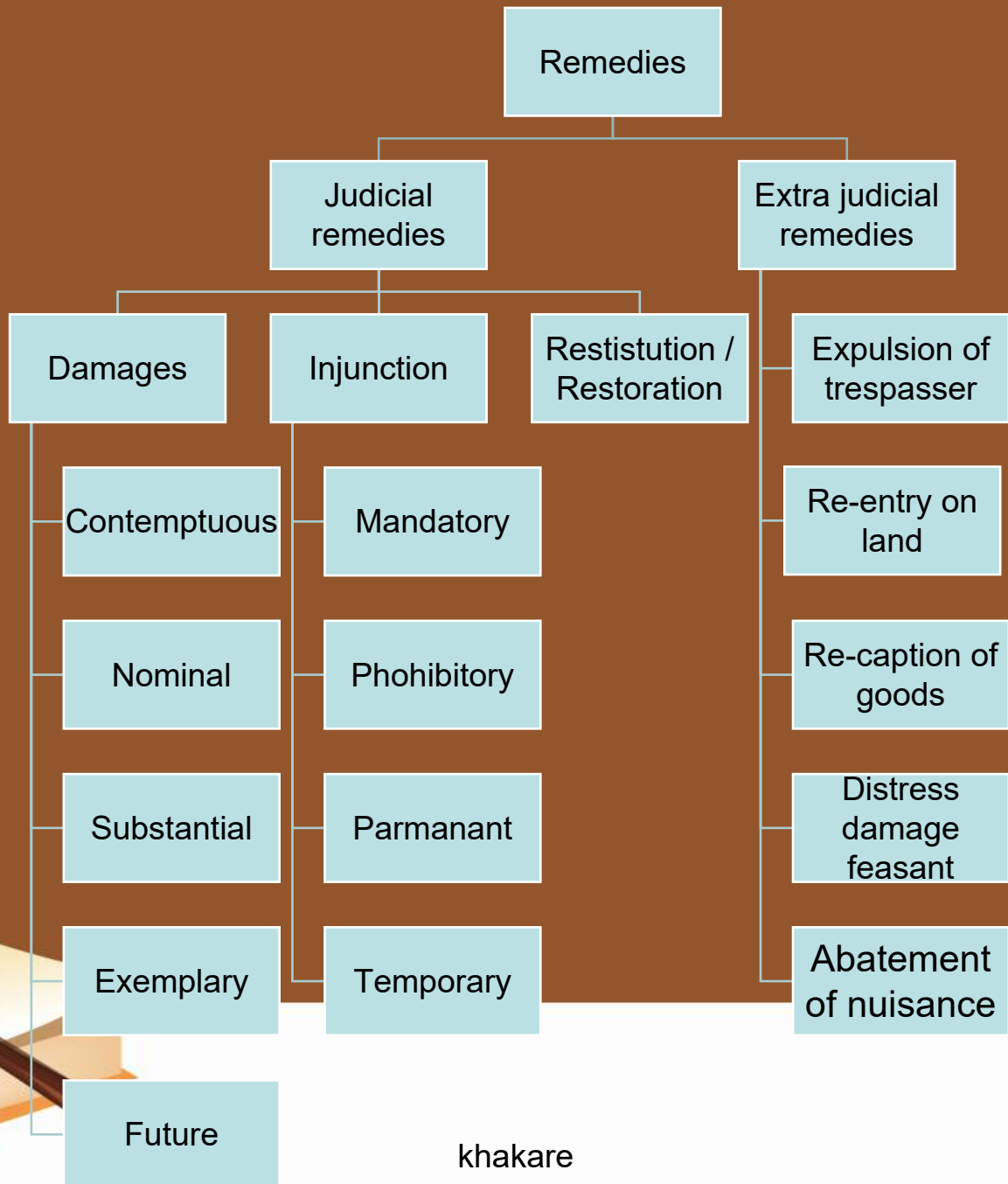
टॉर्ट साठी उपाय

विकास खाकरे



khakare





khakare



उपाय

न्यायिक

न्यायिकेतर

नुकसान भरपाई

अवमानकारक

नाममात्र

भरिव / लक्षणिय

जरब बसवनारे

भविष्यातिल

व्यादेश (मनाई हुकूम)

आज्ञार्थी /
आदेशार्थी

प्रतिषेध / बंदी
करनारे

कायम

तात्पुरता

प्रत्यास्थापन / पुर्ववत
करणे

बेकायदेशिर प्रवेश
करणा-याची
हकालपट्टी

जमिनीवर पुनःप्रवेश

माल परत मिळवणे

हानिकारक साधनांची
अटकावणी

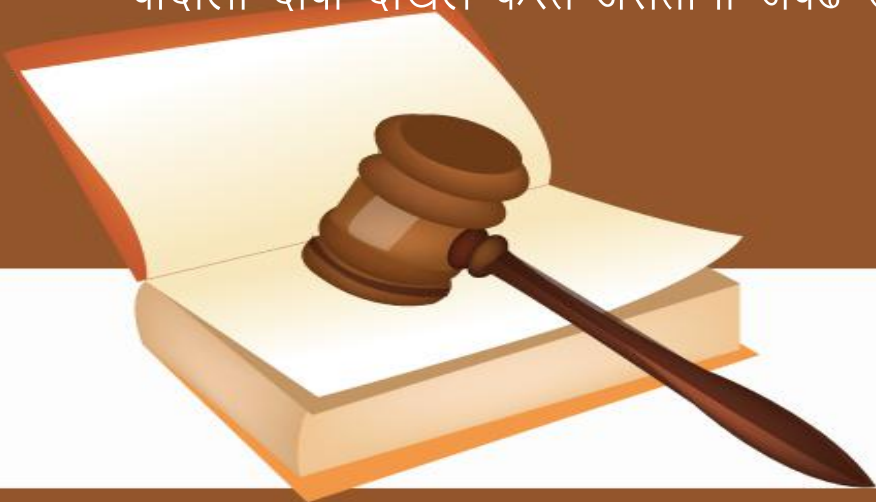
उपद्रवाचे उपशमन



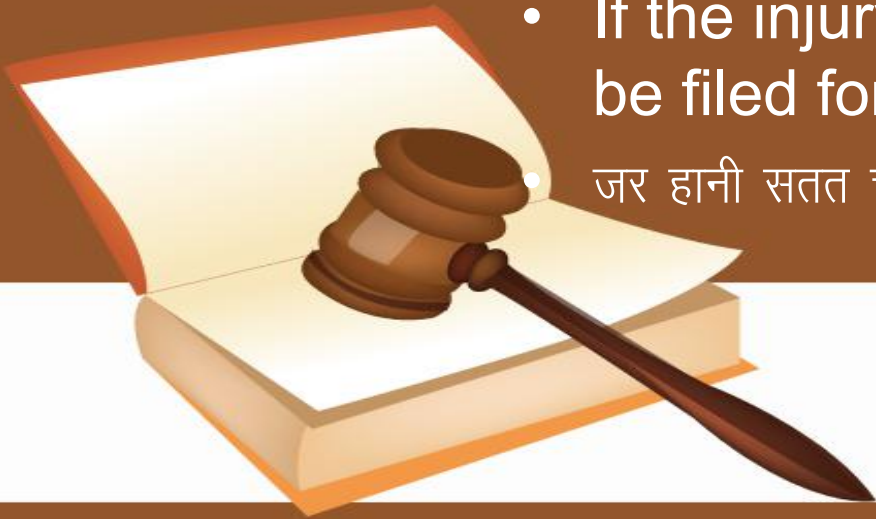
Rules for claiming remedies

उपाय मागण्याचे नियम

- If the facts alleged by the injured person amount to felony then no action can be brought against the defendant unless he has been prosecuted. Or there should be reasonable cause for not so prosecuted.
- जर प्रतिवादीचे अपकृत्य हे अपराध असेल तर दावा दाखल करण्यापुर्वी त्याच्यावर अभियोग दाखल करणे आवश्यक आहे किंवा अभियोग न करण्यासाठी योग्य कारण असावे लागते.
- **All the remedies which are available to the plaintiff must be claimed at once.**
- वादीला दावा दाखल करत असतांना जेवढे उपाय असतील ते सर्व उपाय एकाच वेळी मागावे लागतील.



- Where plaintiff's two distinct rights are violated; two separate suit may be filed.
- जर वादीचे दोन वेगवेगळे हक्क भंग झाल्यास दोन स्वतंत्र दावे दाखल करता येतात.
- Where defendant has violated plaintiff's one right by two distinct act; two suit may be filed.
- जर प्रतिवादीच्या दोन भिन्न कृतीमुळे वादीचे एक हक्क भंग होत असेल तर वादी दोन दावे दाखल करू शकतो.
- For one injury one suit can be filed.
- एका हानी साठी एक दावा दाखल करता येतो.
- If the injury is continuing one; then successive suit can be filed for every fresh injury.
- जर हानी सतत चालनारा असेल तर प्रत्येक हानी साठी नविन दावा दाखल करता येतो.



Legal remedy

कायदेशिर उपाय

- Legal can be classified in to Judicial and Extra Judicial remedies.
- कायदेशिर उपाय हे न्यायिक व न्यायिकेतर असे दोन प्रकारचे असतात.



Judicial remedies

न्यायिक उपाय

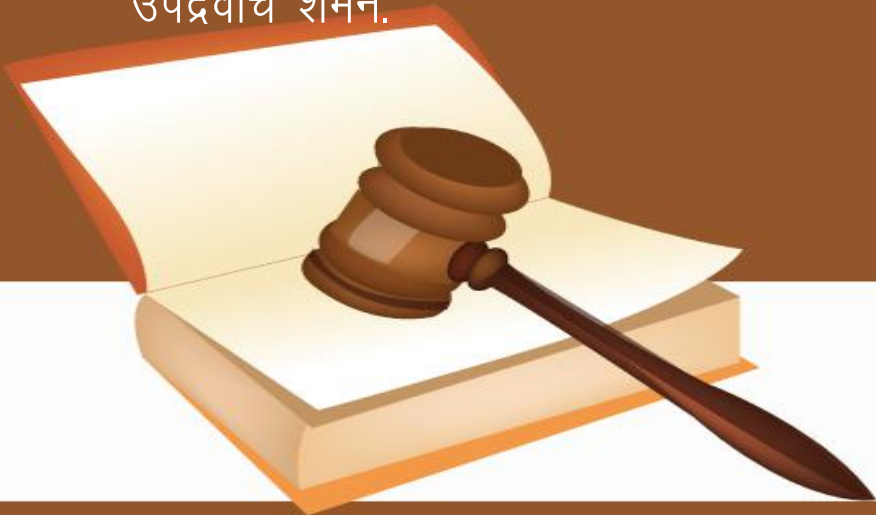
- Judicial remedies are available to the a party by way of action of law.
- न्यायिक उपाय हे पक्षकारास कायदेशिर कारवाईने मिळत असते.
- For judicial remedy party has to file a suit in the court of law.
- न्यायिक उपाय मिळवण्यासाठी पक्षकारास न्यायालयात दावा दाखल करावा लागतो.
- For example- damages, injunction, restoration.
- उदा. नुकसान भरपाई, व्यादेश / मनाई हुकूम, प्रत्यास्थापन.



Extra judicial remedies

न्यायिकेतर उपाय

- Extra judicial remedies are available to a party by his own act; without the help of law.
- न्यायिकेतर उपाय हे पक्षकारास त्याच्या स्वतःच्या कृतीमुळे मिळते व त्यासाठी कायद्याची मदत लागत नाही.
- Examples- expulsion of trespasser, re-entry on land, re-capture of goods, distress damage feasant and abatement of nuisance.
- उदा. बेकायदेशिर प्रवेश करणा-याची हकालपट्टी, जमिनीवरचा पुनःप्रवेश, माल परत मिळवणे, हानिकारक साधनांची अटकावनी व उपद्रवाचे शमन.



Judicial remedies

न्यायिक उपाय

- Damages नुकसान भरपाई
- Injunction व्यादेश / मनाई हुकूम
- Restitution प्रत्यास्थापन



Damages

नुकसान भरपाई

- Damages are most common remedy for a torts. It is pecuniary compensation which law awards for an injury.
- नुकसान भरपाई हा एक सर्वसाधारण उपाय आहे. हा आर्थिक / द्रव्यरूप नुकसान भरपाई आहे जी कायद्याने हानी झाल्यास मिळते.
- In tort damages awarded are unliquidated damages.
- टॉर्ट मध्ये नुकसान भरपाई ही अनिर्धारित असते.
- Damages cannot be awarded more than what is claimed by the plaintiff.
- वादीने जी रक्कम नुकसान भरपाई म्हणून मागितली आहे त्यापेक्षा जास्त देता येत नाही.



- Measures of damages depend upon various things like causes, facts, circumstances of the case. There is no hard and fast rule to decide quantum of damages.
- नुकसान भरपाईचे मोजमाप हे भिन्न घटकांवर अवलंबून असते, जसे कारणे, तथ्य, प्रकरणातील परिस्थिती. नुकसान भरपाईचे मोजमाप करण्यासाठी विशीष्ट नियम नाही.
- While calculating damages, court has to consider what amount will be sufficient to overcome from the loss or injury.
- नुकसान भरपाईचे मोजमाप करतांना केव्हाही रक्कम नुकसान/हानी भरून येण्यासाठी पुरेसी आहे याचा न्यायालयाने विचार केला पाहिजे.
- The damages claimed should not be remote.
- मागितलेली नुकसान भरपाई ही दुरान्वित नसली पाहिजे.



- Court can consider the general rules of damages under the accident claims and workmen's compensation law.
- न्यायालय अपघात दावे व कामगारांचे नुकसान भरपाई च्या दाव्यातिल नियमांचा विचार करू शकतो.
- There may be apportionment of damages on the basis of wrongful act or the loss sustained.
- अपकृत्य अथवा झालेल्या हानीच्या आधारे नुकसान भरपाईची विभागणी होउ शकते.



1. Contemptuous damages

अवमानकारक नुकसान भरपाई

- Contemptuous damages are awarded when it is considered that an action should never have been brought.
- ज्या ठिकानी कोणतिही कारवाई करू नये असे वाटते त्यावेळी अवमानकारक नुकसान भरपाई दिल्याजाते
- Such damages are awarded usually in actions of defamation where the court finds that the defendant is in fault and the plaintiff's conduct and character are such that he does not deserves to be compensated.

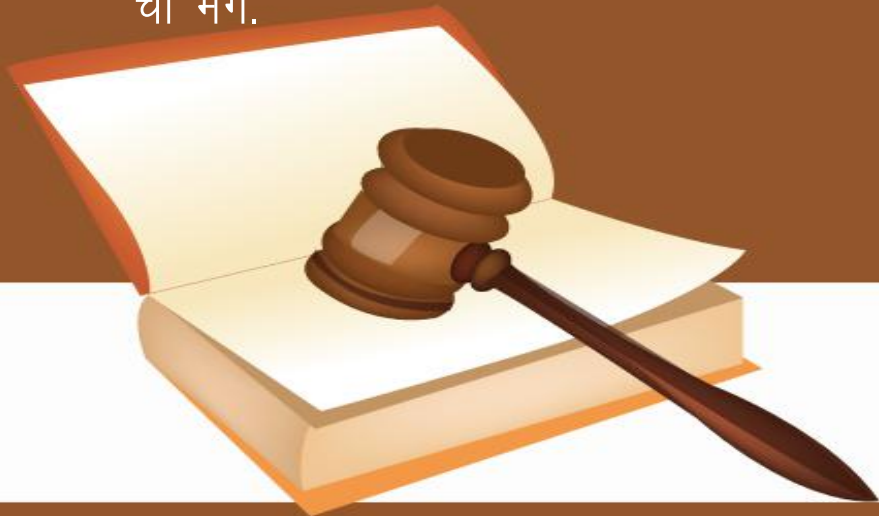
- असे नुकसान भरपाई ही अवमानकारक/बदनामीच्या दाव्यात देण्यात येते. अशावेळी न्यायालयास प्रतिवादीचा दोष मान्य असतो पण वादीचा वागणुक व चारित्र्याचा विचार करता असे वाटते की नुकसान भरपाई देउ नये.



2. Nominal damages

नाममात्र नुकसान भरपाई

- In this the amount of damages are so small that it may be just negligible.
- यात नुकसान भरपाईची रक्कम ही अतिशय कमी किंवा किरकोळ असते.
- Nominal damages are awarded by the court merely for the purpose of recognition of the legal right infringed. Ex- trespass, assault, breach of easementary right.
- नाममात्र नुकसान भरपाई चा उद्देश वादाच्या हक्काचे संरक्षण करणे होय. उदा. जमिनीवर बेकायदा प्रवेश, हमला व सुविधाधिकार चा भंग.



3. Substantial damages

भरिव / लक्षणिय नुकसान भरपाई

- This is also known as real damages which are awarded as compensation for damage actually suffered by the plaintiff.
- याला वास्तविक नुकसान भरपाई म्हणतात. यात वादीला जेव्हादे प्रत्यक्ष नुकसान झाले आहे तेव्हाही नुकसान भरपाई मिळत असते.
- This is as fair and equitable compensation for injury suffered by the plaintiff.
- ही रास्त व समन्यायी नुकसान भरपाई आहे जी वादीला त्याची हानी झाल्याद्धल मिळत असते.



4. Exemplary damages

जरब बसवनारे नुकसान भरपाई

- This is known as punitive damages.
- याला शिक्षावजा नुकसान भरपाई म्हणतात.
- This type of damages are awarded where the wrong or injury is grievous in nature and which is associated with a deliberate intention to injure.
- जेंव्हा अपकृत्य अथवा नुकसान हे गंभिर स्वरूपाची व जाणिवपुर्वक केलेली असते त्यावेळी अशा प्रकारची नुकसान भरपाई देण्यात येते.
- The object of such damages is to deter and prevent the wrongdoer from repeating the same act in future.

- या प्रकारच्या नुकसान भरपाईचा उद्देश वादीने अशाप्रकारचे अपकृत्य भविष्यात पुन्हा करू नये हा आहे.



5. Future damages

भविष्यातील नुकसान भरपाई

- This is also known as prospective damages.
- याला भविष्यलक्षी / संभवनिय नुकसान भरपाई म्हणतात.
- Plaintiff can claim the loss which is possible in future due to the wrongful act of the defendant.
- वादी हा प्रतिवादीच्या अपकृत्यामुळे भविष्यात होणाऱ्या हानीबद्दल नुकसान भरपाई मागू शकतो.
- But plaintiff must claim past, present and future damages at once.
- वादीने भुतकाळ, वर्तमानकाळ व भविष्यकाळातील नुकसान भरपाई एकदाच मागितली पाहिजे.



Doctrine of remoteness of damage

दुरच्या (दुरान्वये) हानीचा सिद्धांत

- To claim damages there should be direct relation between wrongful act and damage.
- नुकसान भरपाई मागण्यासाठी अपकृती व झालेले नुकसान यात सरळ व प्रत्यक्ष संबंध असला पाहिजे.
- Where damage to plaintiff is not direct but remote; plaintiff is not entitled to get damages.
- जर वादीचे झालेले नुकसान हे सरळ व प्रत्यक्ष नसेल तर त्याला नुकसान भरपाई मिळू शकत नाही.
- Damage must be direct and natural result of the defendant's act.
- झालेले नुकसान हे प्रतिवादीच्या कृतीचा सरळ व नैसर्गिक परिणाम असले पाहिजे.



In the following cases damage is considered as remote

खालिल परिस्थितीत नुकसान हे दुरचे समजले जाते

- Where the defendant's act is not direct cause of the damage.
- ज्याठिकानी प्रतिवादीचे अपकृत्य व झालेले नुकसान यात सरळ संबंध /परीनाम नसतो.
- Where the damages is wholly or principally caused by the plaintiff himself
- ज्याठिकानी झालेले नुकसान हे संपुर्णतः किंवा प्रामुख्याने वादीमुळेच घडले आहे.
- Where the damage is caused by wrongful act of third person.
- ज्याठिकानी झालेले नुकसान हे त्रयस्थ व्यक्तीमुळे झाले आहे.



- Liesbosch v. Edison

- In this case, The Harbour Commissioner in Patras had engaged the plaintiff to do some work by means of dredger. The work was required to be finished within a stipulated period otherwise contract could be forfeited. By the negligence of defendant, the dredger valued at about 6000 pounds was sunk. Plaintiff could not replace the dredger and they had to take another on high rent. Plaintiff sustained loss and he claimed entire damage from the defendant. It was held that plaintiff could get only the market price of the dredger, cost or transportation of another dredger, and loss due to suspension of work and not an extra damage due to the inability of the plaintiff to purchase a new dredger as it was too remote.



- लीसबॉश वि. एडिसन; या खटल्यामध्ये पॅट्रॉस हारबर कमिशनर वादीला ड्रेजर (गाळ काढण्याची बोट) ने गाळ काढण्याचे काम दिले होते. दिलेले काम हे ठराविक कालावधित करायचे होते अन्यथा ते काम रद्द होणार होते. प्रतिवादीच्या निष्काळजीमुळे वादीचे 6,000 पाउंडचे ड्रेजर पाण्यात बुडाले. वादी दुसरा ड्रेजर आनू शकले नाही व त्यांना जास्त किरायापने ड्रेजर आनावे लागले. यामुळे वादीला भरपुर नुकसान झाले. वादीने प्रतिवादीविरुद्ध संपुर्ण नुकसान भरपाईचा दावा दाखल केला. निकालात असे म्हणल्या गेले की वादीस नविन ड्रेजर ची किंमत, ते आणण्याचा खर्च व इतर खर्च मिळू शकतो पण याशिवाय त्यादिवशी वादी नविन ड्रेजर विकत घेउ शकत नव्हता यासाठी नुकसान भरपाई मागू शकत नाही कारण हे रिमोट /दुरचे नुकसान आहे.



- The Wagon Mound Case , in this case, an oil burning vessel, was chartered by the appellants, Overseas Tankship Ltd., and was taking fuel oil at Sydney port. At a distance of about 600 feet, the respondents, Morts Dock Company , owned a wharf where the repairs of ship including some welding operations were going on. Due to the negligence of appellants servant a large quantity of oil was spill. The oil which was spread over the water was carried to the respondents wharf. About 60 hours later thereafter, molten metal from the respondents wharf fell on floating cotton waste, which ignited the fuel oil on the water an the fire caused great damage to the wharf and equipment. It was also found that the appellants could not foresee that the oil so spilt would catch fire. In decision by Privy Council, it was held that, appellants were held not liable in negligence even though their servants negligence was the direct cause of the damage.



- वॅगन माउंड केस ; या खटल्यामध्ये, अपिलकर्ता ओव्हरसिज टॅकशिप लि. हे जहाजात सिडनी बंदरात ईंधन घेत होते. जवळ 600 फुट अंतरावर प्रतिवादी मॉर्ट्स डॉक कं. चा धक्का होता त्याठिकाणी एका जहाजाची दुरुस्ती व वेल्डींगचे काम चालू होते. अपिलकर्त्याच्या नौकराच्या निष्काळजीपणामुळे भरपुर तेल पाण्यावर सांडले. सांडलेले तेल पाण्यावर पसरून प्रतिवादीच्या धक्क्यापर्यंत पोहचले. जवळपास 60 तासानंतर प्रतिवादीच्या धक्क्यावरून वितळलेले धातू पाण्यावरील टाकाउ कापसावर पडले ज्यामुळे पाण्यावरील तेल पेट घेतले. आगिमुळे धक्क्याचे व इतर सामानाचे भरपुर नुकसान झाले. असेही आढळून आले की अपिलकर्ताला तेलामुळे आग लागू शकते याचा अंदाज आला नाही. प्रिव्ही काउंसिलने त्यांच्या निर्णयात असे सांगितले की, जरी त्याठिकाणी अपिलकर्त्याच्या नौकराच्या निष्काळजीपणामुळे प्रतिवादीचे नुकसान झाले असले तरी अपिलकर्त्याने नुकसान भरपाई देण्याची गरज नाही.



Injunction

व्यादेश / मनाई हुकूम

- Injunction is an order of the court to the party to suit, to do or to refrain from doing some act.
- व्यादेश हा न्यायालयाचा आदेश असतो ज्याद्वारे पक्षकारास एखादी कृती करण्यास अथवा न करण्यास सांगितले जाते.
- Injunction is granted at the discretion of the court.
- व्यादेश हा न्यायालयाच्या विवेकबुद्धीवर अवलंबून असतो.
- **Object of injunction is to stop damage or limit the damage by issuing injunction.**
- व्यादेशचा उद्देश होणारी हानी होउ नये अथवा हानी मर्यादित रहावी हा आहे.



-
- Where damages are sufficient remedy; injunction is not granted by the court.
- ज्याठिकाणी नुकसान भरपाई हि पुरेसे उपाय असते तेंव्हा न्यायालय व्यादेश देत नाही.
- Injunction is granted under the provisions of Specific Relief Act and Civil Procedure Code.
- व्यादेश दिवानी प्रकिया संहिता व विशीष्ट दिलासा कायदा अंतर्गत देण्यात येतो.



Types of injuncton

व्यादेशचे प्रकार

- **Mandatory injunction** आज्ञार्थी / आदेशार्थी व्यादेश
- **Prohibitory injunction** प्रतिषेध / बंदी करनारे व्यादेश
- **Permanent or perpetual injunction** / कायम व्यादेश
- **Temporary injunction** / तात्पुरता व्यादेश



1. Mandatory injunction

आज्ञार्थी / आदेशार्थी व्यादेश

- Mandatory injunction is positive in nature which gives direction to party to do something.
- आज्ञार्थी व्यादेश हा सकारात्मक असतो ; याव्दारे पक्षकारास काही कृती करण्यास सांगितले जाते.
- Ex. Direction to perform duty, to follow particular method, to continue any act.
- उदा. एखादी कर्तव्य करणे, एखादी विशीष्ट पद्धतीचा अवलंब करण्यास सांगणे, एखादी कृती चालू ठेवण्यास सांगणे.
- Mandatory injunction may either temporary or final.

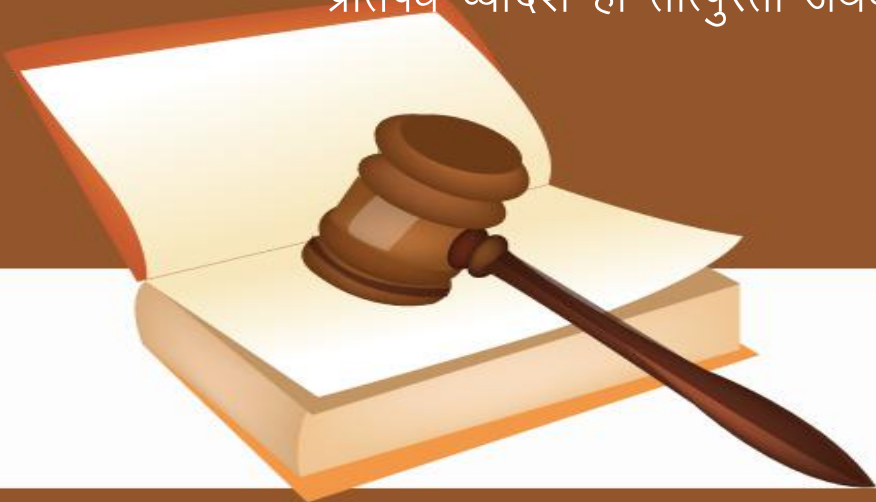
- आज्ञार्थी व्यादेश हा तात्पुरता अथवा कायम असू शकतो.



2. Prohibitory injunction

प्रतिषेध / बंदी करणारे व्यादेश

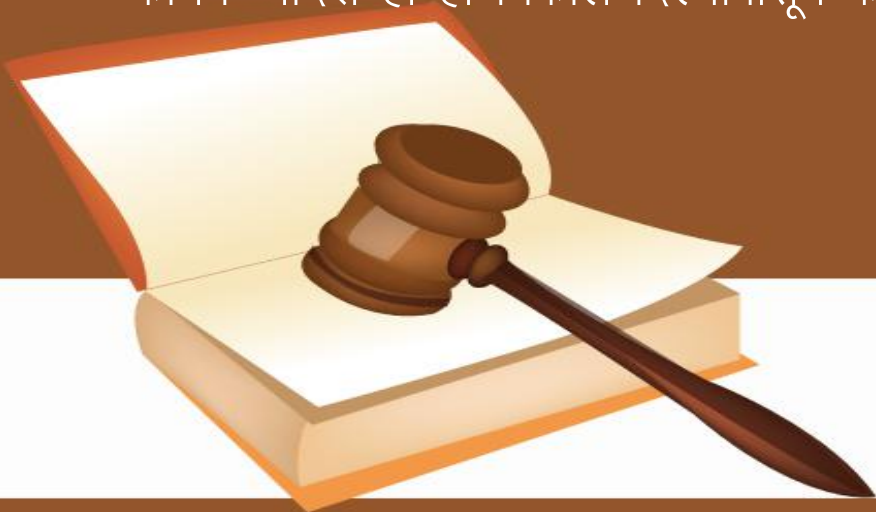
- Prohibitory injunction is negative in nature; which refrain party from doing a particular act.
- प्रतिषेध व्यादेश हा नकारात्मक असतो; यात पक्षकारास काही कृती करण्यापासुन परावृत केल्या जाते.
- Ex. An order to stop activity causing disturbance, loss, nuisance, trespass etc.
- उदा. त्रास देणे, नुकसान करणे, उपद्रव करणे, अतिक्रमण करणे ई. कृती करण्यापासुन परावृत करणे.
- Prohibitory injunction may either temporary or final.
- प्रतिषेध व्यादेश हा तात्पुरता अथवा कायम असू शकतो.



3. Permanent or perpetual injunction

कायम व्यादेश

- Permanent injunction is granted at the end of the litigation by way of judgment.
- कायम व्यादेश हा खटल्याच्या शेवटी न्यायनिर्णयाद्वारे (निकालाद्वारे) दिला जातो.
- Generally permanent injunction is the main claim in any suit.
- सहसा कायम व्यादेश हा कोणत्याही दाव्यातील मुख्य मागणी असते.
- permanent injunction is applicable from judgment for infinite period.
- कायम व्यादेश हा हा निकाल दिल्यापासून कायमचा लागू असतो.



4. Temporary injunction

तात्पुरता व्यादेश

- Temporary injunction may be granted at any time when the matter is sub judice.
- तात्पुरता व्यादेश हा दावा न्यायप्रविष्ट असतांना कोणत्याही वेळेस दिल्या जाऊ शकतो.
- This injunction is applicable during pendency of litigation up to the judgment and not then after.
- हा व्यादेश दावा प्रलंबित असतांना, न्यायनिर्णयापर्यंत लागू असतो; त्यानंतर नाही.
- For this injunction party needs to make an application in the suit as temporary injunction is not the main claim.
- हा व्यादेश मिळवण्यासाठी पक्षकारास दाव्यात वेगळा अर्ज करावा लागतो कारण हा व्यादेश दाव्यातिल मुख्य मागणी नसते.



Restitution

प्रत्यास्थापन

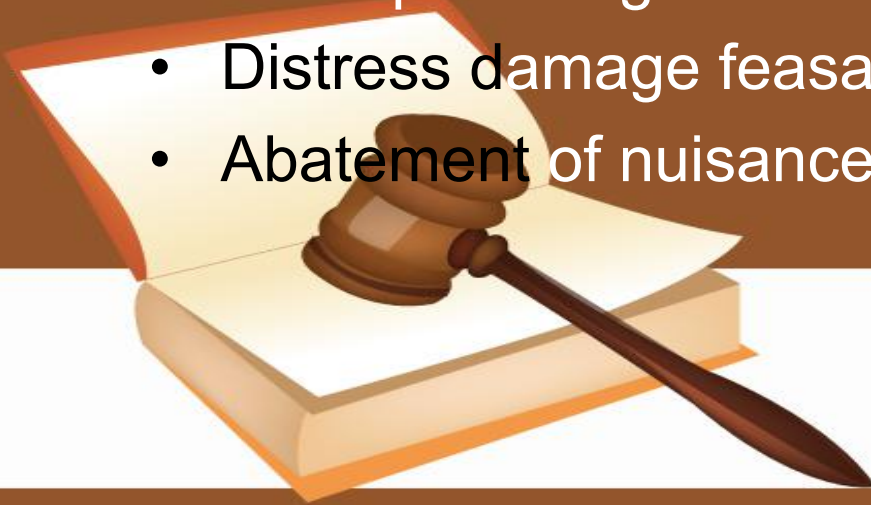
- This remedy is given by the court wherever it is possible. In this remedy; original position is which before the wrongful act is tried to be restored.
- हा उपाय ज्या ठिकाणी शक्य आहे त्याचठिकाणी दिल्या जातो. यात प्रतिवादीच्या अपकृत्य करण्याआधी जी परिस्थिती होती ती मिळवण्याचा प्रयत्न केल्या जातो.
- Ex. Restoration of dispossessed immovable property, recovery of things.
- उदा. ताबा गेलेली अचल संपत्ती मिळवणे, वस्तू परत मिळवणे.



Extra judicial remedies

न्यायिकेतर उपाय

- Along with judicial remedies extra judicial remedies are available to the person without approaching the court.
- न्यायिक उपायसोबत व्यक्तीस न्यायिकेतर उपाय उपलब्ध असतात आणि त्यासाठी न्यायालयात जाण्याची गरज नसते.
- **Expulsion of trespasser** बेकायदा प्रवेश करणा-याची हकालपट्टी
- **Re-entry on the land** जमिनीवर पुनःप्रवेश
- **Re-capture of goods** माल परत मिळवणे
- **Distress damage feasant** हानिकारक साधनांची अटकावणी
- **Abatement of nuisance** उपद्रवाचे उपशमन



1. Expulsion of trespasser

बेकायदा प्रवेश करणा-याची हकालपट्टी

- A person who is lawful possessor of an immovable property can expel or eject the trespasser.
- एखादया व्यक्तीचा स्थावर मालमत्तेवर ताबा असेल तर तो त्या मालमात्तेवर बेकायदा प्रवेश करणाऱ्याची हकालपट्टी करू शकतो.
- He can use legitimate force to expel such trespasser.
- यासाठी ताबेदार व्यक्ती योग्य / न्याय बळचा वापर करू शकतो.



2. Re-entry on the land

जमिनीवर पुनःप्रवेश

- A person who has been wrongfully dispossessed of his land can take back possession of his land.
- जर एखादा व्यक्तीचा त्याच्या जमिनीचा ताबा बेकायदेशिर काढण्यात आला असेल तर तो ताबा परत घेउ शकतो.
- He can use legitimate force.
- यासाठी ताबेदार व्यक्ती योग्य / न्याय बळचा वापर करू शकतो.



3. Re-caption of goods

माल परत मिळवणे

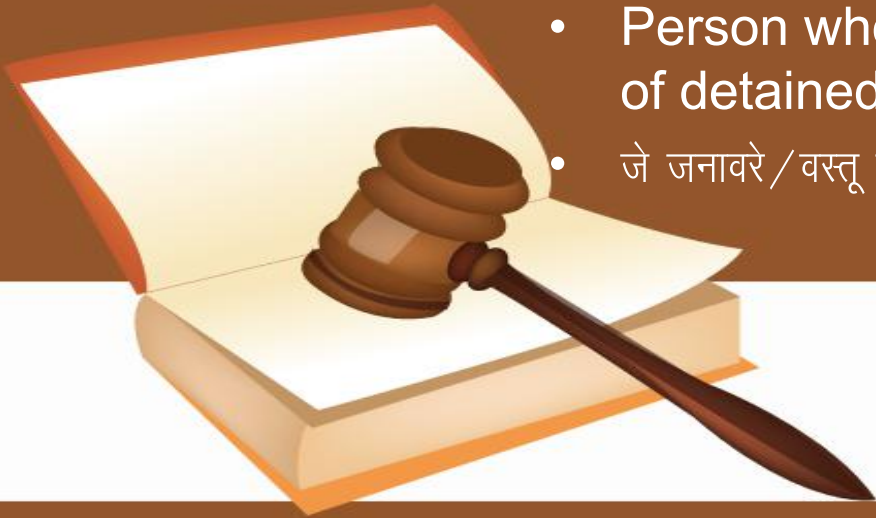
- A person who has been wrongfully dispossessed of his chattel can take back possession of his chattel.
- जर एखादा व्यक्तीचा त्याच्या जंगम मत्तेचा ताबा बेकायदेशिर काढण्यात आला असेल तर तो ताबा परत घेउ शकतो.
- He can use legitimate force to retake possession.
- यासाठी मुळ ताबेदार व्यक्ती योग्य / न्याय बळाचा वापर करू शकतो.



4. Distress damage feasant

हानिकारक साधनांची अटकावणी

- Distress = Detain = स्थानबद्ध करणे
- Damage = loss/injury = नुकसान
- Feasant = object; which has done a wrong = साधन; ज्याने हानी झाली आहे
- It is remedy by which a person can detain the cattle or things which entered on his land and causing any harm till he receive damages from the owner of such cattle or things.
- या उपायद्वारे एखाद्या व्यक्तीच्या जमिनीवर जर दुस-याचे जनावरे/वस्तू प्रवेश करून नुकसान करत असतील तर तो ती जनावरे/वस्तू च्या मालकापासून नुकसान भरपाई मिळेपर्यंत ती जनावरे/वस्तू स्थानबद्ध करू शकतो.
- Person who detained cattle/things has a responsibility to take care of detained cattle/things.
- जे जनावरे/वस्तू स्थानबद्ध करण्यात आली आहे त्यांची काळजी घेण्याची जबाबदारी स्थानबद्ध करण्याच्यावर असते.



5. Abatement of nuisance

उपद्रवाचे उपशमन

- In case of nuisance, person injured has a right to remove it; peaceably, without causing any danger to life/limb.
- उपद्रवामुळे ज्या व्यक्तीस हानी झाली आहे तो शांततापूर्वक व कोणाच्याही जिवास/अवयवास हानी न करता कमी/थांबवू शकतो.



Questions

- Discuss judicial and extra judicial remedies for torts.
- Discuss remedy of injunction.
- Discuss remedy of damages.
- Write short note on – Expulsion of trespasser, Distress damage feasant.

